

## **KÚRIA**

*Bfv.III.562/2012/9.szám*

*A Kúria Budapesten, a 2012. év november hó 13. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő*

### **v é g z é s t :**

*A szerzői jogok megsértésének vétsége miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által - védője útján - benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pécsi Városi Bíróság 6.B.116/2011/8. számú, illetőleg a Baranya Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 2.Bf.178/2011/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.*

*A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítványozó, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.*

### **I n d o k o l á s**

*A Pécsi Városi Bíróság a 2011. március 7-én kihirdetett 6.B.116/2011/8. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki 2 rb. szerzői jogok megsértésének vétségében [Btk. 329/A. § (1) bek.]. Ezért őt megrovásban részesítette, egyben a lefoglalt dolgok vonatkozásában elkobzásról rendelkezett.*

*Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Baranya Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság a 2011. szeptember 15-én meghozott 2.Bf.178/2011/5. számú ítéletével az elsőfokú határozatot annyiban változtatta meg, hogy az elkobzást mellőzte, azzal érintett dolgok*

lefoglalását pedig megszüntette és a kiadásukról rendelkezett. Egyebekben a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság az elkövetéskor hatályos törvényt alkalmazta.

Jogi értékelése szerint a terhelt egyenes szándékkal, haszonszerzési célzattal cselekedett, mivel a plüss figurák gyártásával és értékesítésével vagyoni előnyre tett szert.

Cs. I. és S. F. pedig egyaránt sértett, mint jogosult, mivel a szerzői vagyoni jogok alanya akkor is a szerző marad, ha a felhasználást másnak engedélyezi.

A terhelt tudta, hogy

- a rajzfilmfigurák kereskedelmi hasznosításához mindkét szerző engedélye kell,
- a szerzők engedélyével nem rendelkezik, mivel S. F.-től eleve nem volt ilyen, Cs. I. pedig mivel visszautalta a felhasználási díjat, így megghiúsultnak tekintette a szerződést.

Ezáltal a figurák kereskedelmi hasznosítás céljából való előállításával megszegte a szerzők Szjt. 16. § (3) bekezdése szerinti jogát.

A másodfokú bíróság ezzel a jogi értékeléssel maradéktalanul egyetértett.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt, védője útján terjesztett elő - a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontját megjelölve - felülvizsgálati indítványt a bűnösség megállapítása miatt, elsődlegesen megváltoztatás és felmentés, másodlagosan pedig hatályon kívül helyezés és új eljárásra utasítás érdekében.

Indokai szerint sérült a közvetlenség elve, mivel az eljáró bíróság nem hallgatta meg személyesen a két sértettet, a bizonyítás nem volt teljes körű. Ennek következménye, hogy a tényállásból tévesen vont következtetést a bűnösségre. Az egyik sértett vallomása ellentmondásos, ami nem tisztázott, ez pedig elengedhetetlen lett volna a sértett szavahihetősége, érdektelensége, s ennél fogva a bűnösség kérdése kapcsán.

Az indítvány szerint az eljáró bíróságnak csupán a terheltnek a felhasználási engedélyre vonatkozó tudattartalmát kellett volna vizsgálnia, a felhasználási szerződés polgári jogi érvényességére vonatkozó szabályok közömbösek. A terhelt tudata pedig nem fogta át, hogy nincs engedélye a felhasználásra, abban a hiszemben volt,

hogy arra engedélyt kapott.

Az eljáró bíróság figyelmen kívül hagyta azt is, hogy a terhelt a legyártott figurákat nem forgalmazta, a termék nem volt kereskedelmi forgalomban, mivel olyan matricával volt ellátva, hogy forgalomba nem hozható. Ehhez képest nem valósulhatott meg a haszonszerzéssel történő szerzői jogok megsértése.

A Legfőbb Ügyészség BF.1400/2012/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt törvényben kizártnak tartotta és elutasítását indítványozta.

Indokai szerint az indítványnak a tévedésre hivatkozása ellentétes az irányadó tényállással, ami szerint a terhelt tudatában volt jogosultságának hiányával. Ehhez képest pedig az indítvány a tudati tények vitatásával az irányadó tényállást támadja.

A terhelt - Legfőbb Ügyészség átiratára tett - észrevételében kifejtette, hogy Cs. I. és S. F. esetében egyaránt volt érvényesen létrejött felhasználói szerződése, mivel mindkettővel részletekbe menően megállapodott, amit csupán az Szjt.-nek megfelelően foglaltak írásba.

Ehhez képest mindketten őt megtévesztették.

Álláspontja szerint a nyomozó hatóság és bíróság egyoldalúan járt el, a tanúk nem voltak érdektelenek és valótlan vallomást tettek. Kétséget kizáróan nem bizonyított, hogy S. F.-nek nem mutatta meg a mintát, és nem tisztázott a haszonszerzés mértéke sem.

A Kúria az ügyben a Be. 420. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott; melyen a védő, valamint a terhelt a felülvizsgálati indítványt fenntartotta és azzal, az ügyész pedig az írásbeli nyilatkozatával egyező tartalommal szólalt fel.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szembeni jogi - és nem pedig ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében megjelölt anyagi és eljárásjogi okból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

A Be. 423. §-a (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható; felülvizsgálati

eljáráásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bek., 388. § (2) bek.].

Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve mértékének vitatására. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítása a büntető anyagi jog szabályának megsértésével történt; az (1) bekezdés b) pontja alapján pedig felülvizsgálati ok, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetőleg a büntetés végrehajtását a Btk. 91. § (1) bekezdésében foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel.

Nem sértett azonban törvényt az eljárt bíróság, amikor a terhelt bűnösségét megállapította és a felrótt cselekménye jogi minősítése, valamint a kiszabott büntetés is törvényes.

Az elkövetéskor - és elbíráláskor egyező szöveggel - hatályos Btk. 329/A. § (1) bekezdése szerint aki másnak a szerzői jogról szóló törvény alapján fennálló szerzői vagy ahhoz kapcsolódó jogát haszonszerzés végett, vagy vagyoni hátrányt okozva megsérti, vétséget követ el.

A Btk. 329/A. § (1) bekezdése kerettényállás, tartalmát - így a jogosultat megillető jog védelmét, illetve más általi gyakorlásának részletes feltételeit - külön törvények határozzák meg [BH 2000/288. I.].

Ezek sorában a Ptk. 86. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a szellemi alkotás a törvény védelme alatt áll, míg a (2) bekezdés szerint az alkotások meghatározott fajtáira, valamint egyes rokon tevékenységekre vonatkozó védelmet - a Ptk. rendelkezésein kívül - külön jogszabály határozza meg.

Szerzői jog esetében ez a szerzői jogról szóló törvény, ami az 1999. szeptember 1-jétől hatályos 1999. évi LXXVI. törvény.

Az 1999. évi LXXVI. törvény (Szjt.)

- 1. § (1) bekezdése szerint „Ez a törvény védi az irodalmi, tudományos és művészeti alkotásokat.”

- 2. §-a szerint „Olyan műre, amely először külföldön került nyilvánosságra, az e törvényben meghatározott védelem csak akkor terjed ki, ha a szerző magyar állampolgár, vagy ha a szerzőt nemzetközi egyezmény, illetve viszonyosság alapján a védelem megilleti.”

A Btk. 329/A. § (1) bekezdése szerint az elkövetési magatartás a szerző, művén fennálló jogának hasznoszerzés végett, vagy vagyoni hátrányt okozva történő megsértése.

Az elkövető a szerző (illetve jogtulajdonos) jogát sérti, ami értelemszerűen nem más, mint az Szjt. vonatkozó szabályának megsértése, magatartása az Szjt. szabályozásához képest jogsértő. Következésképpen a Btk. 329/A. § (1) bekezdésének elkövetési magatartása az Szjt.-ben meghatározottal ellentétes magatartás (értelemszerűen a törvényi tényállás többletelemeivel együtt).

Nyilvánvaló azonban, hogy csupán az Szjt. hatálya alá tartozó mű képezheti a 329/A. § (1) bekezdésének tárgyát, mivel azt, illetve annak szerzőjét megillető védelemről rendelkezik az Szjt., a Btk. 329/A. § alanya pedig ennek a védett helyzetnek a megsértőjét rendeli büntetni.

Az Szjt. 2. §-a értelmében magyar szerző (jogtulajdonos) művének jogvédelme - függetlenül attól, hogy a mű először hol került nyilvánosságra - az Szjt. alapján biztosított, s ugyanez a helyzet, ha külföldi szerző műve először Magyarországon került nyilvánosságra. Ennélfogva jelen esetben a Btk. 329/A. § alkalmazhatósága nem kérdéses.

Az Szjt. vagyoni jogokra vonatkozó III. Fejezetén belül, a 16. § (1) bekezdése szerint - a szerzői jogi védelem alapján - a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének, vagy valamely azonosítható részének bármely felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére; a felhasználásra engedély - az Szjt. eltérő rendelkezése hiányában - felhasználási szerződéssel szerezhető.

Az Szjt. 16. § (3) bekezdése alapján a szerzőt illeti a műben szereplő jellegzetes és eredeti alak kereskedelmi hasznosításának és az ilyen hasznosítás engedélyezésének kizárólagos joga is. Az Szjt. 16. § (6) bekezdése alapján pedig - kifejezetten - jogosulatlan a felhasználás, ha arra törvény, vagy a jogosult szerződéssel engedélyt nem ad.

Az indítványban foglaltak kapcsán megjegyzi a Kúria, hogy az irányadó tényállás rögzíti, hogy  
- a terhelt a szerzői jogok együttes jogosultjaival Cs. I. és S. F. sértettekkel szándékozott szerződést kötni;

- S. F. sértett azonban kizárólag azzal a feltétellel egyezett bele a szerződéskötésbe, hogy a szerződéskötést megelőzően a figurák mintáit bemutatják részére,
- a terhelt viszont a figurák mintáit nem mutatta be S. F.-nek.

Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti, hogy

- 2009. május-júniusban a terhelt Kínában legyártatta, többszörözte a szerzői joggal védett két mesefigurát, és a termékeket forgalombahozatal végett Magyarországra hozta;
- 2009. szeptemberében a terhelt az egyik szerzőnek megküldte a felhasználási szerződést, amit az nem írt alá,
- 2009. szeptember 10-én a másik szerző visszautalta a korábban - általa aláírt felhasználási szerződés alapján - kapott összeget a terheltnek;
- 2009. október 8-án a terhelt mindkét mesefilm figurából 108-108 darabot értékesített egy Kft. részére; a szállítási szerződésben akként nyilatkozott, hogy ő az áru tulajdonosa, ami után vagyoni értéket képviselő jogdíj megfizetésre került, jogdíjat nem kell fizetni; a Kft. a figurák ellenértékét a terhelt cégének kifizette.

A tényállás alapján kétségtelen, hogy

- mindkét mesefilm figura szerzői joga védett, a szerzők együttes jogosultak, együttesen jogosultak arról rendelkezni,
- amikor a terhelt a mesefilm figurákat Kínában legyártatta, Magyarországra hozta, majd abból 108-108 darabot értékesített, nem rendelkezett a mindkét szerző által megkötött felhasználói szerződéssel, tehát felhasználói engedéllyel.

Következésképpen amikor a terhelt a legyártott (ekként többszörözött) mesefigurákat ellenérték fejében továbbadta, akkor forgalombahozta, és ezáltal a fennálló - a felhasználás engedélyezésében megnyilvánuló - szerzői jogot haszonszerzés végett megsértette.

Az indítványban foglaltak kapcsán megjegyzi a Kúria, hogy a tévedés, mint büntethetőséget kizáró ok kérdése kétségtelenül jogkérdés. Tévedésre vont jogi következtetés (mint minden jogkövetkeztetés) azonban az irányadó tényálláson alapul.

Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti, hogy a terhelt tisztában volt azzal, hogy nincs a szerzői jog együttes jogosultjaitól felhasználói engedélye. Ennek ellenére a mesefigurákat legyártatta, majd értékesítette.

Ezzel szemben pedig az irányadó tényállás nem tartalmaz olyan ténybeli körülményt, amiből következne a terhelt tévedése. Ennek hiányában pedig az indítvány kifogása sem jogi, hanem az irányadó tényállástól eltérő ténybeliségre hivatkozáson és a bíróság bizonyíték mérlegelésének vitatásán alapul.

Mindez egyben azt is jelenti, hogy nincs ténybeli alap arra, hogy a terhelt értékesítő magatartása kapcsán csupán gondatlansága legyen megállapítható. Ezt önmagában kizárja az, hogy az értékesítéskor kötött szállítási szerződés - az irányadó tényállás - szerint egyértelműen tartalmazza, miszerint a mesefigurák után a jogdíjat megfizették, jogdíjat nem kell fizetni.

Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2012. november 13.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Dr. Márki Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Feleky István s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági tisztviselő  
N-né TH